

DJURENS VÄRLD

Nr 3 2022 Svenska Djurskyddsföreningens medlemstidning

Djurambulansen
dygnet runt, året om

Ökad hundsmuggling
under coronapandemin

Hästars smärta
forskare söker bot

Kronhjort

Med skönhet, grace och elegans. Så rör sig Skånes respektingivande landskapsdjur, ofta skrittande genom lövskogar och öppna marker. De flesta av Sveriges kronhjortar har rymt från hägn eller aktivt släppts ut i syfte att jagas.

Kronhjorten finns idag i Sverige framför allt i Götaland och Svealand samt lokalt i Norrland bortsett från Norrbotten. Från slutet av augusti till början av oktober pågår brunsten och parningstiden. Hjortarna har då samlat ihop en flock på 20-30 hindar som de försvarar mot andra hjortar. Hindarna i sin tur söker sig till de starkaste hjortarna; det ger dem en starkare avkomma och de slipper också stressen från yngre, uppvaktande hjortar. De kan i lugn och ro ägna sig åt att söka föda och sparar på så sätt energi. Efter parningen är hinden dräktig i 240-262 dygn och föder i regel bara en kalv i maj-juni.

Utseendemässigt kännetecknas kronhjorten av sina höga ben, långsträckta kropp och långa, slanka hals. Sommartid är pälsen rödbrun, under vintern drar den mer åt gråbrunt. Hornen utvecklas redan i ettårsåldern, med små ogrenade spetshorn. I takt

med ökad ålder får kronhjorten grövre och längre horn. Generellt ökar antalet taggar med åren och en fullvuxen hjort kan ha upp till 18 taggar, med en stånglängd på 100-120 centimeter.

Kronhjorten var i början av 1900-talet nära att utrotas i Sverige. I Skåne lyckades man dock rädda en liten population av den ursprungliga underarten av kronhjort, den så kallade nominatunderarten, och där finns idag en stam om cirka 3000 djur. Den ursprungliga kronhjorten är numera rödlistad och det främsta hotet är om dessa korsas med kronhjortar som kommer från hägn. ■

Källor: SLU Artdatabanken, Svenska Jägareförbundet, Naturskyddsföreningen.

Fakta kronhjort (*Cervus elaphus*)

Ordning:	Partåiga hovdjur
Familj:	Hjortdjur
Storlek:	Hanen 175-225 cm lång och 200-300 kg tung. Honan betydligt mindre, ca 50 procent av hannens vikt.
Föda:	Gräs, örter, löv, kvistar, knoppar, svamp, bok- och ekollon samt bark.
Livslängd:	15-20 år

Innehåll

- 04 Aktuellt på djurskyddsfronten
- 06 Reportage – Djurambulansen
- 10 Forskning – Smärtreceptorer häst
- 12 Reportage – Hundsmuggling
- 14 Gåvotack
- 16 SDF tipsar – Djurförsäkringar
- 17 Insändare
- 18 Mitt husdjur – Ökenråtta
- 19 Korsord
- 20 På spaning i naturen – Kungsfågel

Bli medlem

Ett medlemskap i Svenska Djurskyddsföreningen innebär att du är en röst för djuren.

Medlemsavgift för 2022: 200 kronor.

Ungdom t.o.m. 18 år: 100 kronor.

Årsbetalande juridisk person: 1 500 kronor.

Stödande medlem: 100 kronor.

**Betalning sker till plusgirokonto 55 99 85-7
märk betalningen med namn och adress.**

Djurens Värld nr 3 2022

Medlemstidning för Svenska Djurskyddsföreningen. Utkommer med fyra nummer per år.

Ansvarig utgivare

Lillemor Wodmar

Redaktör

Louise Cederlöf

Formgivning

Stjärntryck, Stockholm

E-post

djurensvarld@djurskydd.org

Kommunikationsstrategi

JCW Hållbar Kommunikation

Redaktionskommitté

Louise Cederlöf

Maria Lönn

Lillemor Wodmar

Tryckeri

Stjärntryck, Stockholm

ISSN

0291-1545

Omslagsfoto

Mostphotos

Foto

Mostphotos om inget annat anges.

Djurens Värld trycks på miljövänligt papper.

Kontakta Svenska Djurskyddsföreningen

Besöksadress:

Sandsborgsvägen 55,

122 33 Enskede

Expeditionstid, måndag–torsdag: 09.00–15.00.

Lunchstängt: 11.30–12.30.

Expeditionstid, fredag: 09.00–13.00.

Telefon: 08-783 03 68

Hemsida: www.djurskydd.org

E-post: info@djurskydd.org

1,4 miljoner underskrifter mot djurförsök

Hoppas att ni haft en fin sommar. Hos oss blev det en raketstart efter semestrarna. Tiden för kampanjen Save Cruelty Free Cosmetics höll på att rinna ut och vi var långt ifrån målet på en miljon godkända underskrifter. Med gemensamma krafter lyckades de inblandade organisationerna på kort tid nå målet med marginal, 1,4 miljoner underskrifter. Vilken bragd! Det är glädjande att så många vill att förbudet mot djurtestad kosmetika ska vara kvar och som vill se en utfasning av samtliga djurförsök i EU. Tack till alla er som skrivit under kampanjen.

Hundsmugglingen ökar dramatiskt trots all information om vad man ska vara uppmärksam på när man köper hund. Det är svårt att förstå hur denna fruktansvärda verksamhet kan fortsätta, men mycket pengar är involverade och smugglarna hittar hela tiden nya vägar. Nu har flera myndigheter påbörjat ett samarbete för att komma åt det här och skrivit en rapport med förslag på åtgärder. Läs mer om det här på sidan tolv.

I samband med Svenska Djurskyddsföreningens årsmöte i juni delades priset som Årets djurvän ut. Denna gång gick det till Djurambulansen Stockholm som sedan 2012 arbetat ideellt dag och natt för djurens skull. Det värmer i hjärtat att läsa om deras engagemang och allt gott de gör. Läs om dem du också på sidan sex.

I det här numret tar vi även upp djurförsäkringar. För mig är det ett aktuellt ämne eftersom vår hund Lisa fick åka in till veterinären akut på sensommaren. Allt blev bra till slut och nu är hon sitt vanliga pigga jag igen. Det är hemskt att sitta i väntrummet och befara det värsta samtidigt som andra djurägare lämnar veterinärkliniken i tårar utan sin älskade familjemedlem. I det läget är man beredd att göra vad som krävs, kosta vad det kosta vill. För oss blev det en kostsam historia men utan försäkring hade det blivit än värre. På sidan 16 tipsar vi om några saker att hålla koll på när man tecknar försäkring för sitt djur.

Under hösten fortsätter vårt samarbete med Swedish Animal Aid med kastreringar av hundar i Rumänien och framåt nyår lanserar vi en ny kampanj. Ni kanske kan ana vad den kommer att handla om? Jag kan avslöja att det är ett mycket vanligt fenomen kring nyår, att det låter mycket och högt och skrämmar tusentals djur varje år, vissa så allvarligt att de skadas för livet eller dör. Håll utkik på våra sociala medier och inte minst på vår hemsida som vi just nu håller på att göra om (lansering inom kort!) Som vanligt, hör gärna av er till mig på maria@djurskydd.org ■

Maria Lönn

Generalsekreterare SDF

Arlabonden får djurförbud

Den lantbrukare i Hälsingland som nyligen friades av tingsrätten för djurplågeri och brott mot djurskyddslagen, efter SVT Uppdrag granskning avslöjande om "Arlagården", har nu belagts med visst djurförbud. Det meddelar länsstyrelsen i Gävleborg. Vid upprepade kontroller har mjölkarna i besättningen varit magra, smutsiga och skadade, vilket lantbrukaren låtit bli att åtgärda trots förelägganden. Länsstyrelsen bedömer att djurhållaren har "begränsad förmåga att ha hand om klövbärande djur i enlighet med djurskyddslagstiftningen". Beslutet innebär att lantbrukaren endast får ha 30 nötkreatur i direkt anslutning till den fastighet där hen är folkbokförd, samt helt förbjuds att hålla mjölkkor. Lantbrukaren har tidigare angett långt avstånd mellan bostad och gård som orsak till bristerna. ■

Fortsatt stöd till Ukraina

Svenska Djurskyddsföreningen fortsätter tills vidare att dubbla alla donationer som kommer in till djuren i Ukraina. Hittills har drygt 315 000 kronor överförts till organisationen Casa lui Patrocle – Animal Rescue. De finns på plats i Rumänien, nära gränsen till Ukraina, och hjälper både ensamma djur och djur som kommer med sin ägare. Förutom foder går pengarna bland annat till rabiesvaccin, chipmärkning, EU-pass och avmaskningsmedel. Läs mer på djurskydd.org om hur du kan stödja djuren som drabbas av kriget. ■

Fri veterinärvård på Djurens dag

Den 4 oktober är det åter dags för Svenska Djurskyddsföreningens samarbete med Hundstallet Åkeshov där vi erbjuder fri veterinärvård för hundar vars ägare lever i ekonomisk utsatthet. Som tidigare erbjuds bland annat hälsokontroll och vaccinering, munsanering och tidsbokning för operationer, klocklippning och specialfoder till de hundar som behöver. För öppettider och tidsbokning hänvisas till hundstallet.se, telefon 070-480 96 60. Swisha gärna en gåva till 123 09 607 08 och märk ditt bidrag med "HEMLÖSA". ■

Årets djurvän 2022

Svenska Djurskyddsföreningen har utsett Djurambulansen Stockholm till "Årets djurvän" 2022. Prisutdelningen ägde rum på SDFs årsmöte den 9 juni där Agneta Jernberg och Jan Björklund från Djurambulansen Stockholm tog emot diplom, blommor och prispengar.

Agneta Jernberg och Jan Björklund från Djurambulansen Stockholm tar emot priset som "Årets djurvän" av SDFs ordförande, Lillemor Wodmar.

Styrelsens motivering lyder: "Året och dygnet runt, med små medel och helt ideellt, men med ett stort hjärta för djur och med en vision att inget djur ska behöva lida – oavsett djurslag, ställer ni upp och transporterar djur, planerat eller akut till veterinärklinik, djursjukhus eller viltjour i Stockholm."

– Vi är väldigt glada att få ta emot priset, säger Jan Björklund och meddelar att pengarna bland annat kommer att gå till nya arbetskläder.

Djurambulansen Stockholm tar varje år emot flera hundra samtal från både djurägare och allmänhet. Tio procent av samtalen leder till larm och utryckning. Verksamheten bekostas med

hjälp av frivilliga bidrag, gåvor och arv. De transporterar alla slags djur bortsett från klövdjur och redan döda djur.

– Vi har fått många kommentarer och samtal av människor som tycker vi är väl värda priset, säger Agneta Jernberg. ■

Läs mer om Djurambulansen Stockholm och deras arbete i reportaget på sidan sex.

Stöd Svenska Djurskyddsföreningens arbete för djuren.
Swisha en gåva till 1230 960708
Märk gärna gåvan med ditt namn.

ROSE – ett unikt samarbete för hundar i Rumänien

Svenska Djurskyddsföreningen utvecklar sitt samarbete med Swedish Animal Aid genom det nystartade projektet ROSE (Romania and Sweden). Rumänien har stora mängder gatuhundar som lider svårt och djurskyddet är ofta lågt prioriterat. Tillsammans med myndigheter på plats är målet att kraftigt minska antalet nya valpar genom att kastrera hundar i reproduktionsbar ålder.

SDFs generalsekreterare Maria Lönn under en studieresa till Rumänien i våras. Hundarna som kommer till just det här privata och ideellt drivna sheltret har haft tur, det är ett av de bättre. Så ser det tyvärr inte ut överallt.

Det stora antalet lösspringande hundar i kombination med att det i Rumänien finns smittsamma sjukdomar som rabies och parvovirus, är problematiskt ur flera aspekter. Hundarna utsätts för stort lidande inte bara från sjukdomar utan också på grund av hunger, törst, skador från trafik och av parasiter. I förlängningen drabbar detta även Sverige eftersom en del av dessa hundar adopteras hit, ibland utan att vaccinationer och dokumentation är i ordning.

Sedan en tid tillbaka har SDF ekonomiskt stöttat en annan svensk organisation, Swedish Animal Aid (SAA), i deras arbete med att kastrera hundar i Rumänien (se Djurens Värld nr 2/22). I maj 2022 var SDFs generalsekreterare Maria Lönn på plats för att tillsammans med SAA träffa teamet och med egna ögon se hur problemet med främst gatuhundar ser ut.

– Det är svårt att på förhand föreställa sig mängden övergivna hundar, det är ett ständigt överflöd och hela tiden föds fler kullar. Antingen av hemlösa gatuhundar eller av tikan som har en ägare men där ägaren inte vill ha valparna. Ofta dumpas de ute på en åker eller liknande. Överkörda hundar är tyvärr en vanlig syn längs vägarna, säger Maria Lönn.

Många av hundstallen är överfulla och om hundarna hamnar där väntar en tuff miljö som ofta innebär ett

fortsatt lidande. Enligt SDF och SAA finns bara en väg ut ur detta elände: att kraftigt minska antalet nya valpar genom att kastrera hundar i reproduktionsbar ålder.

Nyligen beslutade myndigheterna i ett av de fattigaste länen, Neamt County, att ta krafttag och höja djurskyddet. Man har avsatt pengar för fler kastreringar, resurser till djurpolis och påbörjat byggandet av ett modernt shelter (djurhem) som kan ta emot alla slags djur, även lantbruksdjur.

– Nu när myndigheterna är på tåget och vill ha vårt stöd ser vi detta som en fantastisk möjlighet att göra verklig skillnad på lång sikt. Ingen hund förtjänar att vara överflödig, säger Maria Lönn och poängterar att förhoppningen är att projektet i Neamt County blir en framgångssaga och att andra län i Rumänien ska ta efter.

I samband med kastreringarna kommer man inom projektet se till att hundarna även vaccinerats mot rabies, chipmärkas och registreras i en nationell databas. Kastreringarna sker i en mobil veterinärklinik, en specialutrustad bil som SDF varit med och bekostat. Detta innebär att man även kommer kunna åka runt i byarna och operera på vintern. ■

Vill du stödja ROSE? Gå gärna in på djurskydd.org och skänk en valfri summa. Mer om projektet finns att läsa på swedishanimalaid.se

Dygnet runt, året om – Djurambulansen hjälper djur i nöd

Larmtelefonen ringer. Agneta Jernberg svarar att Skansenakvariet tar hand om och kan artbestämma ormar. Djurambulansen tar bara hand om skadade djur.

I mer än tio år har Djurambulansen Stockholm ryckt ut och hämtat djur som snabbt behövt komma till veterinär eller viltjour. Visionen är att inget djur, oavsett djurslag, ska behöva lida. För detta har de i år tilldelats priset som "Årets djurvän" av Svenska Djurskyddsföreningen. [Djurens Värld](#) följde med volontären och ambulansföraren Agneta Jernberg under en het sommardag i juli.

Text & foto: Anna Broström

Agneta Jernberg har parkerat ambulansen utanför AniCura Djursjukhus i Bagarmossen, Stockholm. Bakluckan står öppen och hon tittar in under däckets, någonting har skramlat på vägen hit. Antagligen kardanaxeln som kärvar. Vi återkommer till ambulansen lite senare i texten.

Agnetas larmtelefon har ringt konstant under natten.

– Det ringde som mest strax innan klockan två och jag åkte iväg på ett akutsamtal, en katt hade fallit från sjätte våningen. Ägarna var inte hemma och vi försökte ta reda på vilken lägenhet den kunde ha ramlat ifrån. Som tur var kom de hem och tog sin katt till veterinären själva.

Uppskattningsvis kan det finnas upp till 150 000 hem-

lösa katter i Sverige. Just nu är det mest lösspringande katter som samtalen till Agneta handlar om, katter som kan vara hemlösa.

– Ett sånt samtal hade jag tio i sex i morse. Men får katten mat stannar de såklart hos dem som matar, det är ju en gratis restaurang, skrattar Agneta.

Djurambulansen Stockholm fångar inte in alla lösa katter, även om de gör undantag. Bilen är utrustad med chipläsare.

– De hemlösa katterna kör jag oftast till Albano. Där får veterinären göra en första bedömning, vilket skick är den i? Vad är det bästa för katten i det här läget? Det värsta jag varit med om var en hemlös katt med ett stort sår.

När vi kom fram till djursjukhuset såg jag att det kryllade av maskar i såret. Det bara ramlade ut och buren var full av krypande djur. På Albano sa veterinären att det skulle krävas många, smärtsamma operationer och att kattens muskulatur aldrig skulle bli återställd. De var tvungna att ta bort den direkt.

– Det är det värsta med det här jobbet, när djuren lider, eller behöver få somna in.

Men det finns många solskenshistorier också. En familj ringde om en annan katt som ramlat från hög höjd och skadat sig. Agneta körde katten till AniCura och kollade chippet, katten visade sig vara en rymling. Hon kontaktade ägaren som fick en smärre chock, katten hade varit borta i tre år.

– Ägaren hade gjort efterlysningar och letat överallt. Två månader innan den blev hittad hade hon tagit rådet av försäkringsbolaget att säga upp försäkringen. Som tur var så var de schyssta och lät veterinärkostnaden för fallet gå på försäkringen. Katten klarade sig och ägaren fick tillbaka sin älskade katt.

Många som ringer Djurambulansen Stockholm är äldre personer som inte kan ta sig till veterinären, eller som behöver annan fysisk hjälp med sina djur.

– För några veckor sedan ringde en dam på 93 år, hennes undulat mädde inte bra och hon kom inte åt att fånga in den för att buren var så stor. Hon bodde svårtillgängligt långt ut på landet men jag hämtade och körde undulaten till Väsby djursjukhus.

Där diagnostiserades den med en neurologisk skada och fick somna in, säger Agneta Jernberg som själv har lång erfarenhet av egna djur, både häst, hund och fåglar. Just nu har hon 50 nymfkakaduor hemma och driver egen uppfödning.

Djurambulansen började rulla

den 10 augusti 2012 och bekostas med hjälp av frivilliga bidrag, gåvor och arv. Genom åren har de transporterat allt från örnar till hamstrar och fladdermöss, vidare till djursjukhus och viltvårdare. Bilen är en bättre begagnad ambulans från Landstinget i Kalmar, komplett med bår (som fortfarande passar större hundar), burar och mjukbår med fyra handtag. Inne i bilen finns utrustning för alla möjliga situationer; munkorgar, fladdermustermos, handskar, medicinsk syrgas, yxa, diverse tänger, mejslar, bultsax, ficklampor, håvar och desinficeringsmedel. Efter varje transport desinficeras djurutrymmet och bur.

Bilen har under åren varit dyr i drift, växellådan har gått sönder och föreningen har försökt hålla ner kost-

Det finns burar för djur i alla storlekar, och sorter. I ambulansen har transporterats allt från igelkottar till bullterriers.

Bättre begagnad med närmare 60 000 körda mil. Ambulansen har kvar originalbåren, avsedd för människor.

» naderna. Nu när kardan låter illa har Agneta fått tid för service på Mekonomen i Tyresö som servar ambulansen kostnadsfritt. Blåljuset och sirenerna fungerar och används på begäran av polis och brandräddning vid allvarigare trafikolyckor och de kan köra i bussfil vid uttryckning.

– Ena baklyset är lite sprucket. Vi blev påkörda bakifrån när vi stod parkerade. Men det är inga problem, det fixar jag med superlim. Bilen går bra, trots närmare 60 000 körda mil. Och ofta är det inte så pass akut att jag måste köra gasen i botten, säger Agneta.

Djurambulansen är besiktigad av länsstyrelsen och godkänd av Jordbruksverket att köra sjuka och skadade djur. De kan köra fridlysta, skadade fåglar och mindre vilda djur som igelkottar och ekorrar men har inte tillstånd att köra klövdjur. Men en gång fick en minigris vård med hjälp av Agneta.

– Minigrisen hade sprungit in i en plåtskiva och skurit sig svårt i sidan. Såret behövde läggas om och sys. Ägaren hade ringt runt till djursjukhusen men det var sent på kvällen, de flesta var stängda eller sagt nej. Till slut sydde ägaren ihop såret själv med en tunn nylontråd. Grisen slutade blöda men jag var besviken att ingen tog emot

den, minigrisar är ju också husdjur, säger Agneta.

Agnetas telefon ringer, ringsignalen påminner om ett tjutande brandlarm. Hon svarar, allvarlig i tonen. Sedan ler hon.

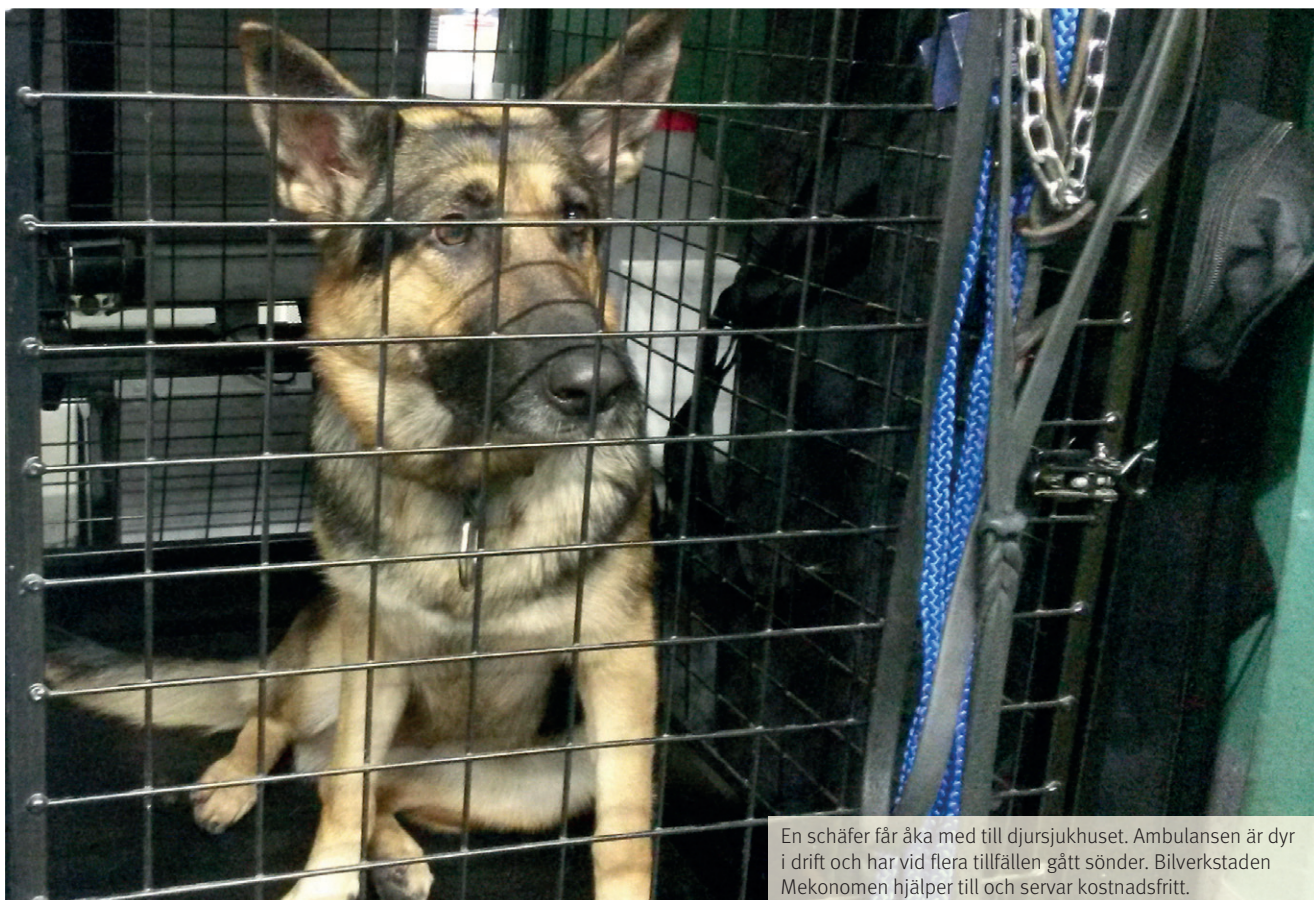
– Då får du ringa Skansenakvariet, de vet nog vad du kan göra. Ta en bild på ormen och skicka till dem, de kan artbestämma. Okej, tack, hej.

Agneta berättar att samtalet handlade om en orm som kommit in i någons hus. De ville att Djurambulansen skulle komma och fånga in den, men sånt gör de inte. Geografiskt kör dock djurambulansen i hela Stockholms län, från Norrtälje till Nynäshamn.

– En gång var jag ute i hamnen i Nynäshamn, det var en hund som blivit ormbiten på en ö. Då kom Sjöräddningen först och hämtade hunden, körde den med båt till mig och jag transporterade den till närmaste djursjukhus. Hunden mådde bra efter att den fått vård.

Körningarna beror ofta på vilket djursjukhus eller klinik ägaren vill till. För medlemmar går det att förboka skjuts till veterinären, förbehållet att det akuta alltid går före.

– En gång körde jag en dam som hade förbokat en hälsokontroll för sin hund klockan elva på förmiddagen. När hon förstod att det kunde komma något akut innan så bad hon mig köra dem klockan åtta på morgonen istället, då kunde hon sitta och virka så länge.

En schäfer får åka med till djursjukhuset. Ambulansen är dyr i drift och har vid flera tillfällen gått sönder. Bilverkstaden Mekonomen hjälper till och servar kostnadsfritt.

Är det någon gång ni säger nej till att transportera djur?

– Vi kan säga nej om det är för långt bort, vi har ju inte så snabb framkörningstid, säger Agneta och klappar på bilen. Den går nog max 160 kilometer i timmen, även om jag aldrig kört så snabbt. Vi måste alltid i första hand tänka på säkerheten för de djur och djurägare vi transporterar. Ibland kan det vara svårt på småvägar också, ute på landet.

Om ett djur är mycket svårt skadat kan framkörningstiden vara för lång och då rekommenderas att djurägaren tar en taxi istället för att vänta på Djurambulansen. De kör inte heller döda djur. Telefonen ringer som mest under sommaren, på kvällar, och på måndagar. På lördagskvällar händer det att folk ringer för att de har druckit vin och inte kan köra.

– Våldigt ofta ringer det unga tjejer på helgerna, på väg hem från festen. De vill att vi ska komma för att de sett en överkörd råtta. Då säger jag definitivt nej. Jag försöker få dem att förstå att vi inte kör rättor, fast det är nästan omöjligt. Om de tjuvar säger jag att de får stå för veterinärkostnaden själva, det brukar funka!

Under sina fem år med Djurambulansen har Agneta fått mycket erfarenhet och kompetens inom djurvård. Hon har lärt sig att stoppa blödning, lägga om sår och

stabilisera benbrott. Vallentuna veterinärklinik har visat det mest grundläggande.

– Många som ringer är äldre, och ensamma. Den enda de har är sitt djur. Att behöva köra dem till djursjukhus för att låta djuret somna in är tungt. Det har till och med hänt att de frågar om jag kan följa med in och hålla dem sällskap för ett sista avsked. Jag drivs ju av kärleken till djur, men lika mycket av medmänsklighet. För mig är det minst lika viktigt att ta hand om ägarna som om djuren, och jag kommer att fortsätta vara volontär så länge jag trivs, säger Agneta. ■

Fakta

Larmnummer: 08-588 03 112

Öppet: Dygnet runt, året om

Volontärer: Tre

Upptagningsområde: Stockholms län

Samarbetar med: polis, sjöräddning, brandkår

Samtal (2019): Cirka 200 (varav 10% larm)

Medlemsavgift: 400 kronor/år

Läs mer på www.djurambulansen-stockholm.se

Djurambulansen Stockholm med chaufför Agneta Jernberg och ordförande Jan Björklund, årets djurvänner.

Agneta visar utrustningen: håvar, skyddsglasögon och skruvmejslar.

Djurambulansen Stockholm söker volontärer med djurintresse, körkort B och lite tid över.

Är du intresserad?

Kontakta info@djurambulansen-stockholm.se

Forskning ska hjälpa hästar med smärta

Akuta smärttillstånd hos häst är i regel lätta att upptäcka. Svårare är det med kronisk, låggradig smärta eftersom det ligger i hästens natur att dölja det. Idag används flera olika metoder för att försöka ta reda på om en häst har ont men ingen av metoderna fungerar perfekt och för alla typer av patienter. Svenska Djurskyddsföreningen har därför gett forskningsanslag till en ny studie vars syfte är att på ett tidigt stadium ge behandling för att förhindra eller bota långvarig smärta.

Text: Eva Skiöldebrand, professor institutionen för biomedicin och veterinär folkhälsa, Sveriges lantbruksuniversitet, SLU

Vid akuta smärttillstånd hos häst, som vid kolik eller plötsliga och grava hältor, är det lätt att se att något inte står rätt till. Vid kronisk och låggradig smärta blir det betydligt svårare för oss att se när våra hästar har ont. Eftersom hästen under evolutionen varit ett bytesdjur, ligger det i hästens natur att inte visa smärta och sjukdom så tydligt. Ett sjukt djur springer inte lika snabbt som ett friskt och är därmed ett lättare byte för rovdjur. Det gället alltså för hästen att inte visa någon smärta.

Osteoartrit, även ofta kallad artros, är en kronisk låggradig inflammatorisk ledsjukdom och en av de vanligaste orsakerna till ledsmärta och hälta hos häst. Sjukdomen har ett långsamt förlopp med gradvis försämring som slutligen kan resultera i ledsvikt. Problemet med sjukdomen är att den oftast diagnostiseras för sent i sjukdomsförloppet då irreversibla skador redan uppstått i leden. Sjukdomen leder dessutom inte endast till förstörelse av ledbrosket, utan hela leden drabbas till sist. Sjukdomen utvecklas som sagt långsamt och symto-

men i form av smärta och hälla kommer gradvis. Den person som känner hästen väl kan ofta märka att den känns mer dämpad, kanske inte vill utföra rörelser under arbete lika lätt eller blir ovillig att röra sig under ryttere. En del hästar reagerar i stället med att bli stressade och försöka "springa ifrån" arbetet. Hästen kan gapa, slå med svansen eller kasta upp huvudet under ridning.

Om smärtsymtomen förvärras långsamt under en längre period kan både häst och människa hinna anpassa sig till det nya normalläget och då är det inte säkert att man som djurägare upptäcker förändringarna alls - man kan helt enkelt tro att hästen som individ är "stressig" eller inte vill gå fram när man rider. (Det samma gäller även för andra djurslag, där hundägare till exempel kan märka att den gamla hunden blivit väldigt pigg i samband med att den fått smärtlindring för sin kroniska artros.)

Det finns flera

metoder som kan användas för att försöka ta reda på om en häst har ont. Som exempel kan nämnas hältutredning och böjprov med bedövningar, bedömning av pain face och mätning av fysiologiska parametrar som hjärtfrekvens och kortisol-nivåer i blodet. Ingen av metoderna fungerar dock perfekt eller för alla typer av patienter.

Som en del i arbetet med att diagnostisera sjukdomen i ett tidigt skede arbetar vårt forskarteam med biomarkörer som kommer från leden och som kan användas för att ställa diagnos innan hästen har fått kliniska symtom i form av hälla. Vi arbetar även med biomarkörer för smärta.

En biomarkör är ett ämne som kan analyseras fram i blod, saliv, ledvätska eller andra kroppsvätskor. En biomarkör för smärta skulle kunna bli ett värdefullt komplement till andra kliniska undersökningar, och kanske en hjälp att på ett tidigt stadium kunna upptäcka artros innan hästen visar tydlig smärta.

Saliven är en god kandidat för att kunna detektera biomarkörer eftersom det är enkelt och kan tas smärtfritt jämfört med insamling av blod och ledvätska. De flesta patienter, oavsett om det är inom human- eller djurvården tolererar salivprovtagning väl. Djurägare kan ta proverna själv på sina djur och det krävs ingen avancerad utbildning för att genomföra provtagningen. Hos

människa har saliv bland annat använts för att diagnostisera systemiska sjukdomar och maligna tumörer.

I det här forskningsprojektet, som nu får stöd från Svenska Djurskyddsföreningen, kommer forskarna även arbeta med biomarkörer som signalerar för smärta hos hästen. Hos människor med artros vet man att signalsubstansen Nerve Growth Factor (NGF), som reglerar flera olika processer i nervsystemet, ökar i leder som drabbats av kronisk inflammation och att ökningen verkar vara sammankopplad med graden av smärta och sjukdomsstadium.

Veterinärstudenten Zandra Hugoh tar salivprov på en häst.

I studien kommer

forskarna att bedöma effekten av akut och kronisk hälla (smärta) på koncentrationen av NGF i saliven hos hästarna och undersöka hur dygnsrytm, ålder, kön, utfodring, samt träning påverkar halten av NGF. Utöver det kommer böjprov, ledanestesi och objektiv rörelsemätning att användas för att bedöma hålltgrad och smärtgrad hos hästarna.

Proverna kommer att tas på 100 galopphästar under ett år då träningsintensiteten ökas successivt. Tidigare forskning visar att cirka tio procent av dessa kommer att utveckla en ledfraktur på grund av inflammation och underliggande benskleros, det vill säga artros.

Målet med studien är att göra det möjligt att på ett tidigare stadium ge behandling för att förhindra eller bota långvarig smärta. Projektgruppen består av forskare från både SLU, Sahlgrenska sjukhuset och Chalmers tekniska högskola. ■

Ny strategi mot hundsmuggling

För att komma åt den kraftiga ökningen av smuggelhundar under pandemin har tre svenska myndigheter inlett ett nära underrättelsesamarbete. Förhoppningen är att stoppa den organiserade brottsligheten genom att strypa tillgångar och åtala personer som begår ekonomiska brott i samband med illegal införsel och försäljning av hundar.

Text: Louise Cederlöf

Hundarna som smugglas utsätts för svårt lidande, ofta utan mat och vatten och med förfälskade veterinärintyg. Inte sällan avlivas hundarna som upptäcks på plats, efter beslut av Jordbruksverket.

Den ökade efterfrågan på hundar under pandemin förändrade smugglarnas tillvägagångssätt. Det berättar Jonas Karlsson, sakkunnig på Tullverket. Före 2020 smugglades oftast en eller två hundar åt gången men under pandemin blev det vanligare att man kom med fem eller fler hundar.

– Det tyder på att det är en kommers som tagit sig fram på grund av den stora efterfrågan som fanns under pandemin. Man utnyttjade det faktum att svenska uppfödare inte räckte till, säger Jonas Karlsson.

2019 stoppade Tullverket 21 hundar. Under 2020 fortsatte ökningen och 2021 stoppades 523 hundar. Trenden har fortsatt även i år trots att färre verkar benägna att skaffa hund nu. Bara under de tre första månaderna 2022 stoppades 129 hundar. Hundarna utsätts för svårt lidande, ofta utan mat och vatten och med förfälskade veterinärintyg. Inte sällan leder det till att hundarna avlivas på plats, efter beslut av Jordbruksverket. Risken för införande av smitta är stor, framför allt

rabies men även andra sjukdomar och parasiter som kan vara djur- och folkhälsofarliga.

2021 startade projektet mellan underrättelseenheterna på Ekobrottsmyndigheten, Skatteverket och Tullverket som även har fortsatt detta år. I maj kom rapporten ”Oredovisad försäljning och smuggling av hundar” med en rad åtgärder och förslag för att komma åt problemet.

– Vi har traditionellt mycket samverkan med både Tullverket och Skatteverket. När vi tittade på de här ärendena utifrån vår synvinkel började vi fundera på om det fanns en storskalighet. Vi såg ganska snart att det gör det, säger Miia Vuolama, brottsförebyggande specialist på Ekobrottsmyndigheten.

Att komma åt brottslighet genom att rikta in sig på det ekonomiska vet man av erfarenhet är effektivt. Brotten som kan vara aktuella är skattebrott, bokföringsbrott, penningtvättsbrott, smugglingsbrott, bedrägeribrott och bidragsbrott.

– Tar man bort deras pengar, bilar och värdesaker slår det ofta väldigt hårt. Det har vi märkt på bland annat sprit- och narkotikasmugglingen. Men i grund och botten handlar det om att se till att det inte finns någon marknad. Så länge det finns ett behov, en köpare, så finns det smuggling, säger Jonas Karlsson och får medhåll av Ekobrottsmyndigheten:

– Den mesta brottsligheten sker i hopp om ekonomisk vinst, det är därför man bedriver verksamhet, och då gäller det att strypa pengarna. Man måste gå på det som är drivkraften bakom brotten, säger Miia Vuolama.

I rapporten går att läsa att aktörerna bakom hundsmuggling består av tre kategorier: den organiserade brottsligheten, enskilda individer och ideella föreningar. De sistnämnda används ofta som legal fasad men bakom fasaden kan något helt annat dölja sig.

– Vi ser att man i många fall använder ideella föreningar eftersom det innebär mindre insyn. Det låter också mer legitimt och behjärtansvärt. Det kan handla om omplacering av gatuhundar men bakom kulisserna pågår oredovisad verksamhet och smuggling. Det finns misstankar om att dessa ”gatuhundar” kommer från valpfabriker, eftersom det skett en förflyttning från vuxna hundar till valpar, säger Miia Vuolama och påpekar att det ”självkänt inte handlar om alla föreningar” men att det ändå finns en systematik i metoden.

Åtgärderna som föreslås är bland annat att veterinärer ska ges rätt att anmäla misstanke om illegal införsel, ett heltäckande register där det går att spåra hundens ursprung, en översyn av hur reglerna om djurskydd och införsel efterlevs samt kontroll av tillstånd för verksamhet med hundar. Här har länsstyrelsen en nyckelroll, enligt Miia Vuolama.

– Vi vill att länsstyrelsen får befogenhet att titta bredare på de som ansöker om tillstånd eller erhåller tillstånd om hundförsäljning. Det har de ingen möjlighet till idag. Idag tittar de på hundarnas välmående, och det är viktigt, men för att komma åt den här brottsligheten måste man titta på verksamhetsutövarna, och på deras ekonomi.

Det skulle också underlätta för hundköparen, om det gick att kontrollera hos länsstyrelsen att säljaren är seriös. För hur ska man annars veta?

– Om priset är för lågt kan det vara en indikation på att något inte står rätt till. Men ännu viktigare är tillgången, hur snabbt man kan få hunden. Seriösa uppfödare har ofta väntetid men kan du få hunden på en vecka, då är det ett tecken på att man måste kontrollera köpet noggrannare.

Ekobrottsmyndigheten ser en risk med att hundsmugglarna kommer att konkurrera ut de seriösa uppfödarna. För även om färre köper hund nu än under pandemin ser den organiserade brottsligheten fortfarande det här som en lukrativ bransch, menar Miia Vuolama

– Att arbeta mot den svarta försäljningen är en framtidsfråga för hela branschen, säger hon.

Och ju fler instanser som arbetar mot hundsmugglingen desto bättre. Det anser Svenska Kennelklubben, SKK, som nyligen genomfört en kampanj ihop med Jordbruksverket, länsstyrelserna, Sveriges Veterinärförbund och Sveriges lantbruksuniversitet för att få folk att låta bli att köpa smuggelhundar.

– Den illegala införseln av hundar är främst ett lidande för de enskilda hundarna, som i sin tur ofta härstammar från ett djurplågeri som är satt i system i valpfabriker. Vi är hundägarnas riksorganisation och som sådan för vi även alla hundars talan. Min uppfattning är att seriösa uppfödare är mer bekymrade över lidandet och de eventuella sjukdomar som illegalt införda hundar kan ta med sig till Sverige, än över konkurrensen, säger Janina Pfalzer, pressansvarig på SKK. ■

Så gör du för att undvika att köpa en smuggelhund

- Ställ frågor om hunden redan vid första mail- eller telefonkontakten.
- Be säljaren fotografera/ta kopia av veterinärbesiktningsintyget (får ej vara äldre än sju dagar) och hundens pass.
- Kontrollera om stämplarna i dokumenten är svenska eller utländska. Om hunden inte är svensk – fråga hur den kommit in i Sverige. En valp under 15 veckor kan omöjligt ha förts in i landet lagligt.
- Be om kopia på köpeavtalet. Kontrollera att kontaktuppgifterna i avtalet går till samma person som du haft kontakt med.
- Be alltid om att få träffa valpen och tiken i hemmiljö, där du senare ska hämta den.
- Betala aldrig för hunden till någon annan än personen du haft kontakt med. Undvik betalning i kontanter. Be om att få se säljarens legitimation och glöm inte att du ska få ett signerat köpeavtal där kontaktuppgifter framgår.

Läs mer på: www.svf.se

Varmt tack! alla gåvogivare

TILL MINNE AV

Anders Jonsson

Inger, Per, Sören,
Eva och Jan Fromell Lindesberg

Birgitta Blomberg

Christina Svensson med familj Enköping

Claes Henric Norinder

Grannarna Kungsgatan/
Löjtnantsgatan Malmö

Kjell Hallgren

Gotlands Djurskyddsforening Visby

Leif Kalén

Kjell, Marita, Fredrik,
Mikael och Emma Kalén Hägersten

Lena Lundgren

Linda, Göran och
Helmer Lettenström Mäkinen Hagfors

Sonja Larsson

Greenarna Särö

Tony Gustavsson

Moster och morbror Mjölby

Örjan Andersson

Donald och Inger Eriksson Uppsala

GÅVOR

Igelkottar

Maija-Leena Eloranta Vänge

Grattis Mattias och Maria Tejde

Familjen Hagland Falun

Skydd för fåglar

Matti Hirvonen Vänge

Tack Frida för den här terminen

Måndagsryttarna 15.00 Falköping

Övriga gåvor

Anders Gunnarsson Lidingö
Birgitta Jansson Södertälje

Bradley Wells

Florense Lindberg

Jens-Peter Olsson

Johan Björklund

Linda Abbing och Johanna

Payex Sverige (Fonus)

Rolf Gunnar Eriksson

Sveriges Begravningsbyråers IT AB Örebro

Fri veterinärvård

Elisabeth Löwner

Ulla Illerås

För djuren i Ukraina

Agnet Persson

Agnet Österberg

Båstad

Lidköping

Ystad

Svärtinge

Färgelanda

Visby

Västervik

Örebro

Enskede

Skövde

Brunflo

Alice Fredriksen

Amanda Sundström

Anders Mossing

Anna Björk

Anna Edén

Anna Ringnér

Anna-Karin Holmqvist

Anne Lybeck

Anne-Margrete Brander

Ann-Gret Garmland

Annica Eriksson Jansson

Annica Junghester

Annika Boman

Annika Morris

Ann-Mari Andela

Ann-Sofie K Thool

Arne Lennart Persson

Frösön

Östersund

Sundsvall

Krokoms

Sveg

Lit

Östersund

Älvsjö

Östersund

Katrineholm

Grängesberg

Häggensås

Näliden

Kungälv

Göteborg

Borrby

Lund

Varmt tack! alla gåvogivare

GÅVOR

Astrid Linnea Abramsson	Östersund	Hanna Staf Rosengren	Näliden	Lisa Kärnebro Berggren	Krokum
Barbro Larsén-Ahlgren	Dvärsätt	Hanna Veit Raczynska	Täby	Madeléne Guldbrandsson	Backe
Bodil Johnsson		Heli Marttinen	Solna	Maija-Leena Eloranta	Vänge
Britt-Inger Vikberg	Ludvika	Hilma Johannesson	Jönköping	Malin Bengtsson	Aspås
Britt-Marie Corth	Göteborg	Human Service Idéell förening	Värmlands Nysäter	Malin Sjöland	Helsingborg
Camilla Abramsson	Östersund	Ida Ljusberg	Häggensås	Malin Snis	Järpen
Camilla Barkered	Näliden	Inga-Liisa Kehrer	Stockholm	Maria Cederberg	Östersund
Cecilia Whitehorn	Lund	Inga-Liisa Kehrer	Grythyttan	Maria Seehusen	Malmö
Christina Nordin	Bergvik	Ingegerd Mahlberg	Dvärsätt	Maria Westerlund	Kungälv
Dan Jakobsson	Krokum	Ingegerd Vikström	Järpen	Marielle Eriksson-Knutas	Lit
Ebba Bringert	Dvärsätt	Iza Karlsson-Gädda	Kramfors	Martin Jönsson	Östersund
Elin Westerberger	Gnesta	Jenny Jönsson	Krokum	Mats Milling	Östersund
Elisabeth Farner	Malmö	Jessica Tängmark	Linköping	Matthias Svedin	Frösön
Elisabeth Nilsson	Östersund	Johan Pettersson	Östersund	Ola Eriksson	Sävar
Elisabeth Peterzén	Ösmo	Jonas Mattsson	Östersund	Pernilla Carlsson	Växjö
Embla Arosilta	Dvärsätt	Julia Eldh Offerdal		Peter Wilhelmsson	Ås
Emma Mattsson	Östersund	Julie Mattsson	Härnösand	Philip Sundt	Johanneshov
Emma Olofsson	Östersund	Karin Runius Holmberg	Ås	Pia Frederiksen	Frösön
Eva Britt Björk	Brunflo	Karl Johan Emil Björklund	Trosa	Pär Eriksson	Östersund
Eva Edenryd	Östersund	Kerstin Martén	Sandhult	Saga Lindholm	Visby
Eva Törnkrans	Jönköping	Kerstin Pettersson	Gnesta	Sofie Andersson	Östersund
Ewa Jörnskog	Vallentuna	Klara Näsmark	Ramsle	Suzanne Askelind	Järfälla
Fanny Törnkrans	Stockholm	Krister Hilmersson	Lund	Thomas Hjort	Sveg
Gabriella Alpstad	Näliden	Laila Burbara	Borås	Tilda Hann	Östersund
Gun Johansson Echenique	Göteborg	Lena Karlström		Torsten Nilsson	Ås
Gunilla Dillner Åslund	Östersund	Liina Väänänen	Bräkne-Hoby	Véronika Pierreville	Malmö
Göran Söderqvist	Värmlands Nysäter	Linda Degermark	Alsen	Wilhelm Tham	Grythyttan

Välj rätt försäkring för ditt djur

Vad som ingår i en djurförsäkring kan skilja mycket mellan bolag och det kan vara svårt att veta vad ett veterinärbesök faktiskt kommer att kosta. Dessutom kan det vara svårt att jämföra försäkringar. Så vad ska man tänka på?

Text: Louise Cederlöf

Itakt med att djursjukvården blivit allt mer avancerad har kostnaderna för veterinärbesök skjutit i höjden. Enligt Konkurrensverkets rapport från 2018 ökade priserna för veterinärvård med 38 procent under åren 2015-2017. Eftersom det råder fri prissättning på veterinärvård kan det skilja mycket mellan olika vårdgivare, särskilt om olyckan är framme en helg eller kväll och jourtillägg tillkommer. Allt detta påverkar i sin tur försäkringspremierna som också blivit dyrare. Men vad innebär det för djurägaren i valet av försäkring? Hur gör man för att jämföra försäkringar?

– Det finns ett antal sidor på nätet där man kan jämföra men problemet är att inte alla försäkringsbolag vill vara med där. Om du ska byta bilförsäkring så är det lätt att jämföra och du får ett prisförslag direkt. Det kan man inte få när det gäller djurförsäkringar, säger Leif Nordqvist, utredare på Konkurrensverket.

Inget annat land i världen har så många försäkrade hundar och katter som Sverige. Här har nio av tio hundar och knappt hälften av katterna en veterinärvårdsförsäkring, enligt uppgift från Agria.

Det man ska hålla koll på, enligt Leif Nordqvist, är bland annat maxbeloppet för ersättning men också självrisk. Ofta har djurförsäkringar en kombination av fast och rörlig självrisk, vilket gör det svårt att förutse kostnaderna vid en försäkringsskada.

– En del bolag har efter vår kritik tagit bort det och tillämpar bara fast självrisk. Priserna för djurförsäkringar måste bli lättare att förutse.

Har man en hundras som ofta är drabbad av hälsoproblem är det vanligt att försäkringen inte gäller för just de rasspecifika besvären. Som luftvägsproblem hos trubbnosiga hundar.

– Man bör också känna till att i en hundförsäkring så ingår ofta inte skador i munhålan, man kan behöva teckna en separat försäkring för det.

Ytterligare en aspekt rör det äldre djuret. Har man en hund som närmar sig tioårsåldern kan det vara svårt att byta försäkringsbolag. Risken anses för stor för bolaget eftersom ett äldre djur av naturliga skäl kommer att behöva mer vård.

– Allt kommer att bli dyrare ju äldre djuret blir, även försäkringspremierna. Bolagen kan också neka en helt att teckna försäkring, på grund av djurets ålder.

Leif Nordqvist tipsar om att se till att få ett veterinärintyg på när en skada är färdigbehandlad. Om djuret skadar sig igen finns risken att försäkringsbolaget hävdar att den nya skadan beror på den första incidenten.

– Vid sådana fall är det bra att kunna visa ett intyg på att den gamla skadan är färdigbehandlad och ”okejad”, att den inte kommer vara ett problem längre fram. ■

Tips: Konsumenternas försäkringsbyrå – seriös sajt där det går att jämföra djurförsäkringar. Bakom står Finansinspektionen, Konsumentverket och Svensk försäkring.

Djurskyddslagen gäller även för polisen

Enligt Naturvårdsverkets föreskrift 2019:5 har polisen skyldighet att för statens vilt, när skador som behöver omhändertas/åtgärdas, endera låta avliva djuret eller ”se till att djuret lämnas till anläggning med tillstånd att vårda och rehabilitera den aktuella arten”. Men här uppstår ofta problem, enligt författaren av insändaren.

Sådana anläggningar, godkända av Länsstyrelsen, finns utspridda över landet, och för transporterna finns gällande djurskyddslagstiftning. Här anges bland annat att djuret ”snarast ska ges nödvändig vård” (eller avlivas). Likaså anges att sådana transporter bara gäller för ”djur som har en lindrig skada eller sjukdom, och där transporten inte kan anses medföra lidande”. ”Djur som inte kan röra sig själva utan smärta, eller som i övrigt riskerar att orsakas ytterligare lidande av transporten, får inte transporteras”.

Det är med förvåning jag har observerat att polisen satt i system att okontrollerat skicka även svårt skadade fåglar till mer avlägsna anläggningar än vad som är nödvändigt, och därmed riskera att utsätta djuret för lidande i form av bl.a. smärta och stress. Flera exempel kan ges. I det (av mig kända) mest extrema fallet beslöt polisen att skicka en skadad örn via en olämplig transport till rehabiliterare mer än åtta timmar bort när närmaste godkända rehabiliteringsanläggning med kompetens fanns inom 20 minuter från fyndplatsen. Det finns även fall där svårt skadade fåglar under transporten passerat inte bara en, utan flera godkända rehabiliteringsanläggningar på sin väg mot den avlägsna anläggningen. I vissa fall borde fåglarna inte ha transporterats alls, utan direkt avlivats av djurskyddsskäl på grund av svåra, oläkbbara och smärtande skador. Likaså känner jag till många fall där polisen via telefon 11414

direkt rekommenderat att fågeln ska skickas till bestämd avlägsen anläggning, detta utan att veta om fågelns skada tillåter transport eller inte

Jag har full förståelse för att polisen i samtal med upphittare inte kan bedöma hur svårt skadad fågeln är, men utgå inte från att en fågel som lätt kan infångas bara är lindrigt skadad. Utgå heller inte direkt från att djuret är så smärtfritt att transporten ”inte kan anses medföra lidande”. Svår stress är ofrånkomligt, men följderna därav kan minskas genom kortare transport. Vid tveksamhet kan närbelägen rehabiliterare eller veterinär bedöma detta, personer som vid behov även kan ge smärtstillande eller transportfixera skadade kroppsdelar. För svårt skadade fåglar, och för fall utan närbelägen rehabiliteringsanläggning kan avlivning vara enda alternativet.

Polisen har ansvaret för sådant beslut.

Varför skickar polisen inte skadade djur av statens vilt till närmaste anläggning med kompetens och tillstånd att ta hand om djuret? Det skulle jag vilja ha svar på.

Kalle Hammarberg, pensionär och fd länsveterinär, lärare i djurskydd på SLU och lärare i omhändertagande av skadat vilt.

Detta är en opinionstext. Skribenten står för åsikterna i artikeln, inte SDF. ■

Bara ökenråttor på Oskars önskelista

När Oskar skulle fylla sju år önskade han sig ingenting annat än gerbiler. Namnen var självklara: Kenneth efter farfar och så Gullis, eftersom han var så gullig.

– De är sötast när de äter, de står på bakbenen och håller maten med framtassarna, säger Oskar, 8 år.

Text & foto: Anna Broström

Tre veckor innan födelsedagen hade Oskar gjort om hela sin önskelista, det enda han ville ha var ökenråttor. Han blev väldigt förvånad och glad när han fick sina presenter. Farmor hade hittat dem på en annons i Örebro.

– De är de bästa husdjuren man kan ha, lika bra som hundarna, säger Oskar.

Kenneth och Gullis badar i mjuk sand ovanpå ett litet hus i buren. De två små ökenråttorna är bröder men ganska olika. Gullis är den helgrå med röda ögon. Han ser ond ut men är egentligen den snälla. Oskars pappa Kristofer öppnar buren och tar ut Kenneth först, han som kan bitas.

– Han är lite rädd, berättar Oskar. De tycker inte om att bli burna och springer gärna undan. Men de är jättesnälla mot varandra, de brukar pussas och så.

De placerar råttorna i en tillfällig resebur där de får springa runt medan Oskar och Kristofer städar och möblerar om i buren. Kenneth och Gullis var tre månader när Oskar fick dem på sitt sjuårskalas. Det var på kalaset som Oskar blev biten.

Är du rädd nu när du ska hålla i Kenneth?

– Nej, inte direkt. Jag är försiktig när jag tar upp honom. Det kom jättemycket blod, men det gjorde inte så ont. Pappa har också blivit biten.

Gerbilerna dricker inte mycket och kissar väldigt lite eftersom de är ökendjur. De får inte äta gurka, berättar Oskar. Det är för mycket vatten i. För i det vilda finns det ju väldigt lite att dricka för dem.

Buren är full med aktivitet för råttorna: sandkaret

att bada i, klättring på tjocka pinnar och stenar, grenar att gnaga på och hö att bygga tunnlar i. Oskar plockar ur allt. Kristofer åker iväg för att köpa mer strö, halm och sågspån.

– Så fort vi städat så börjar de möblera om, säger Oskar. Det tar inte mer än en timme så ser det stökigt ut igen.

Vad är det bästa med dina husdjur?

– De är schyssta, och mjuka så jag kan klappa dem. Jag älskar deras långa svansar, och deras klor. ■

Oskar tycker att ökenråttor är de bästa husdjuren man kan ha, och att de är "lika bra" som hundarna i familjen. Här är Kenneth till vänster, och Gullis till höger, i Oskars händer.

Namn: Oskar Blixt

Ålder: 8 år

Bor: Gnesta

Familj: Mamma Signe, pappa Kristofer, lillasyster Blanka

Husdjur: Gerbilerna Kenneth och Gullis, taxen Milton, ungerska vizslan Kiri

Vill du, som är högst 18 år, berätta om ditt husdjur i tidningen? Maila ett högupplöst foto på dig och ditt husdjur samt ditt telefonnummer till redaktionen för Djurens Värld: djurensvarld@djurskydd.org

				TYP AV FLUNDRAN MED BERG, LER, SAND ELLER SKRUBB	SPÅTT	DUGLIGA	FISK OCH FLIT HEDER		VÄNTAR I VASKEN		BENDEL DEN FINNS I ALLA VÄRLDS- DELAR UTOM AFRIKA & ANTARK- TIS
				ÄR ÄLGKON I CIRKA ÅTTA MÅNADER							
				GÖR MODER DE SMÅ				TYAR GJORT SVAGARE			
				HAR DET NOG EFTER MATEN						BLOMMA MED BETO- NING PÅ M	
				KLÄMMA I SIG			RENA DE KAN VA SKOVEL- FORMIGA				
	SKOTT FRÅN SÅN GILLAR ÄLGEN	LÖVTRÄD MED SMÅ KOTTAR	SÅN ANSES VARA VÄRLDENS SNABB- ASTE DÅGGDJUR	KVÄLLS- KVIST	DJÄRV & FÖRETAG- SAM	GÖR LINGON- PLOCKA- REN SÅNA			FN I US ELDSTAD		
HUMLE- STARKT ÖL			SOM BE- STÄMMER ÖVER SIG SJÄLV			SILVER KRUM- BUKTAR I BUK		BÄRARVGS- ANLAG GOJA			
TÖS MED FRÖSTIGT LEENDE		KRÅSET STEKTS SÅN FLYGER EJ				GJORDE HEN SOM KOM I GRE- VENS TID					SÅN HAR TRE PAR SKÄGG- TÖMMAR
			MATLUKT SÅN BE- UNDAS		KLÄTTER- DJUR BÖNESLUT			BENIG TAS AV BANAN			
RINNER VATTNET VISST AV	SÄTTER ORD PÅ PRÄNT					KVICKA MAN MED KORTSPEL					
BIORGAN			OPÅ- VERKBAR MAROCKO					PÅ RÄTT SÅN KOM EJ VRAKET			
KAN VI BÄRA MED HEDER		BREDA UT SIG KRING				MÅNFAS					LEMUR- KRYSS 2022
FLYGER MED KLUVEN STJÄRT					ÄDELGAS			SÅN I ASK ÄR KNAPPAST GLAD			

Konstruktör: lena-holmlund.com / lena.v.holmlund@gmail.com

Rätt lösning till korsordet i nummer 2-2022:

DE FÄRGADE RUTORNA BILDAR ETT ORD = LÖSENORD

Skicka lösenordet till Svenska Djurskyddsföreningen,
Sandsborgsvägen 55, 122 33 Enskede,
eller maila till redaktionen:
info@djurskydd.org

**TÄVLA
MED
OSS**

Senast 7 november 2022 vill vi ha ditt svar.
Glöm inte att ange din postadress. Bland
de rätta lösningarna dras en vinnare som
får tre trisslotter hemskickade.

					ÄR KO- RAGER SOM KAN GÅ UTE ÄR DET OM KALLARE KLIMAT	H	Ä	R	D	I	G	A							
					CEREMONI HÄR FINNS SNÖLE- OPÅRD, JAK OCH KIRK- BUDEN SLÅPA	R	I	T	I	L	A	N	D						
					INOM SÅN ANSES DAMERNA PÅ BILDEN HELIGA	N	E	P	A	L	K	O							
					IN- MUND- IGAR	D	R	A	S	A	U	L							
					SÄTT I SÅN SÅN SÅN	U	R	K	N	E	T	A							
					K	L	Ö	V	E	R	I	K	L	Ö	V	E	R		
TILLBÄKA- STUDS- NING					R	E	K	Y	L	GÖR JU TRALEN BONDISK	S	L	A	V	A	R	PLÅGO- RIS		
ENHUSA KROCK- KLUDGE					S	E	G	A	KAMEL- DJUR MILJÖ ÖVERMÅN	L	A	M	A	TUSANI	E	LDSTAD SÄNG- NISCH	U	G	N
S					A	I	R	B	A	G	SÄTT- DJUR FRIVAT	P	A	R	A	S	I	T	
S					T	O	K	A	G	SOM ODLA ELLER ORSA	R	E	P	T	I	L	KAN MAN TÄNNA OCH IN BUSE	S	Y
MÄRK					U	N	I	K	FRIGELAT TRÄD VID VATTEN	A	G	A	T	GRANS MOT HAV SKIVA	K	A	U	S	T
ENSAM I SITT SLAG					R	Ä	K	N	A	R	E	AFOTE- KENS COMPO- SITA	A	C	O	VILLE RINGA HEM	E	T	
APPARAT SOM GÅR MED PLUS					R	E	A	L	ENHUSA KROCK- LOTEN	T	A	N	D	V	A	L	LEJUM KRYG 2022		

Konstruktör: Lena Holmlund / lena-holmlund.com / lena.v.holmlund@gmail.com

Grattis Jerry Lager i Upplands Väsby som blev förra numrets korsordsvinnare.

Avsändare: Svenska Djurskyddsföreningen, Sandsborgsvägen 55, 122 33 Enskede

PÅ SPANING I NATUREN

Liten skönhet i granskogen

Beteckningen kungsfågel ger oss lätt en känsla av att arten tillhör en av de mäktigare bevingade invånarna i skogen. Kanske med tunga vingslag och respektfull i sin uppenbarelse. Men inget kan vara mer missvisande.

Text & foto: Göran Ekström

Ändå är det en mäktig varelse men på ett annat vis. Nämligen mäktig i skönhet. Som ett litet smycke! Vackert och tilldragande för alla med känsla för natur. Många har nog funderat på varför denna lilla nätta och diskreta varelse förärats ett liknande artnamn. Men säkert har intrycket av litenhet spelat in då den hamnade i sitt artfack. Den är nämligen Europas minsta fågel, med en längd på cirka nio centimeter. Kung i motsatt riktning än kungsörnen, så att säga. Kanske har också det färgstarka och gula hjässbandet speglat en viss kunglig värdighet.

Mitt första närmöte med denna lilla varelse inträffade då jag skulle försäkra mig om vad det var jag hörde pipa inne i en av de täta granar jag stod bredvid. Min telefon med inspelade fågelläten avslöjade att det var som jag misstänkte. Ljudet stämde nämligen in helt på kungsfågeln tunna och svaga vissling vid jämförelse. Efter att jag stängt av ljudet från telefonens fågelarkiv, som jag alltid har tillgängligt, visade det sig att den lilla

skönheten själv också uppfattat vad som kom från min diskreta telefonhögtalare. Nyfiken och faktiskt ganska orädd satte den sig alldeles framför mig och erbjöd fina möjligheter till närstudier. Självt höll jag mig helt stilla och kunde njuta av den spännande situationen. Andra kungsfåglar i samma gran uppfattade samma sak som den första individen och blev inte bara nyfikna på vad kamraten hittat för intressant utan blev också ganska modiga nu när de var flera stycken i grupp.

Att kunna spela upp lagrade fågelläten vid lämpliga tillfällen kan vara verkligt givande. Inte minst som i detta fall när man vill avgöra vilken svarbedömd art man har framför sig. Är man sparsam i detta hänseende är det ingen risk att fåglarna blir stressade och tappar viktig energi.

Efter bara några minuter lämnade hela gruppen den täta granen utan att bli skrämde. Nu var det tid för de små flyttfåglarna att dra vidare på sin färd söderut från kommande vinterkyla och besvärliga tider som väntade. ■